

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

VOORWOORD

Voor u ligt weer een afwisselend nummer.

De liefhebbers van gedetailleerde praktijkbeschrijvingen kunnen hun hart ophalen aan het openingsartikel van *Marleen Diekmann* over 'poppetjestaal'. Het is een mooie illustratie van de verbreiding van beeldende technieken in de systeemtherapie. In dit voorbeeld wordt de nonverbale techniek geïntegreerd met het contextuele therapiemodel van Nagy, maar de techniek is ook goed te combineren met andere therapiemodellen. Al doende, buiten de vastzittende en verbaal gehandhaafde patronen om, leren gezinsleden onderscheid te maken tussen hun verschillende perspectieven (het 'scheiden' uit de titel) om hun relatie opnieuw vorm te geven (het 'verbinden'). Eigenlijk zouden we dvd's met filmpjes aan het tijdschrift moeten kunnen toevoegen, want met de verbale beschrijving van analoge technieken is het uiteraard altijd maar behelpen.

Het is een grote stap naar het volgende artikel, dat van *Dirk De Wachter e.a.*, waarin twee welbekende meetinstrumenten voor kenmerken van gezinnen met elkaar worden vergeleken. Laat u zich niet afschrikken door tabellen en onderzoeksterminologie; er komen verrassende dingen uit. De uitkomsten van de twee instrumenten sporen niet met elkaar. Het begrip *expressed emotion*, bekend uit het werk met gezinnen van patiënten met schizofrenie, komt op de tocht te staan in gezinnen van patiënten met een eetstoornis. Hoge betrokkenheid van ouders is waarschijnlijk niet disfunctioneel, zoals vaak gedacht wordt, maar zou wel eens een functionele aanpassing aan een kind met een stoornis kunnen zijn. Eenzelfde correctie heeft al eerder Minuchins theorie over 'psychosomatische' gezinnen moeten ondergaan. Dat is belangrijk voor hoe wij kijken naar gezinnen en betekent eerherstel voor ouders.

In de rubriek *De praktijk* gunt *Nico Brandjes* ons een kijkje in zijn keuken door een beschrijving van een therapie met alle hobbels, twijfels en wisselingen van focus. Men kan het lezen om te bedenken wat men zelf anders en perfecter zou hebben gedaan, maar ik vind het vooral troostend om te herkennen hoe wij als therapeuten en als mensen maar stug voort ploeteren in de wisselvalligheden van het leven en er het beste van proberen te maken.

Guus van Voorst maakt ons in *Onderzoek signaleerd* attent op weer een heel ander soort onderzoek, buiten ons vak maar wel relevant voor ons: een grootschalig demografisch onderzoek naar familierelaties in Nederland. Interessant is dat verwanten onderzoekseenheden waren, en niet losse individuen. Op de jaarconferentie van de NVRG in 2004 konden we al kennismaken met dit pro-

ject (zie Van den Ende, 2005). Sommige uitkomsten zijn onverwacht, andere weer niet. In elk geval valt het met de individualisering ontzettend mee.

In *Congressen* neemt *Hans Bom*, met oog voor de lokale en regionale context, ons mee naar Berlijn voor het *European Congress for Family Therapy* (2004). Bij het organiseren van zulke grootschalige congressen lijkt het onvermijdelijk dat er kaf tussen het koren terechtkomt, maar de wandelgangen maken veel goed.

Ten slotte drie boekrecensies. Han Blankstein recenseert *Gezinsbehandeling; herstel van hiërarchie* van *Carla Zuthof e.a.*, een verslag van een uitgebreid gezinsdagbehandelingsproject in de jeugdzorg in Limburg. In de nog steeds dubbelzinnige relatie tussen systeemtherapie en jeugdzorg is een dergelijke gezinsgerichte benadering een mooie ontwikkeling; toch vroeg ik me al lezend af of de systeemtheorie niet alleen in naam maar ook echt het integrerend perspectief is in het therapeutisch aanbod van dit project.

Beeldende methoden komen weer aan de orde in de recensie van *Frans Beelens Gezins-creatieve therapie*, een methode die meer tot de creatieve therapie behoort dan tot de systeemtherapie maar het instrumentarium van systeemtherapeuten wel zou kunnen verrijken.

Met *Quickies: Handbook of Brief Sex Therapy* zitten we weer midden in de gevarieerde praktijk van systeemtherapeuten. Wat *Alfons Vansteenwegen* aan het slot van zijn recensie schrijft over grootmeester *John Weakland* van het *Brief Therapy Center* (opgericht in 1968!) gaat mij ter harte. Ik herinner me *Weakland* van een workshop in 1984 in *Vogelenzang*, een onopvallende, pretentieloze man in een omgeving van jonge en bevlogen therapeuten die met elkaar leken te rivaliseren in wie de meest ingenieuze analyses en aanpakken wist te bedenken. In die context leek de beeldschone eenvoud van zijn model verloren te gaan als een kiezelsteen tussen brillanten. Ik heb *Weakland* en *Herr's Problemen van het ouder worden* (vertaald in 1981) weer eens tevoorschijn gehaald, een boek dat ik jarenlang heb gebruikt bij de opleiding van maatschappelijk werkers, totdat het helaas uitverkocht was en niet meer herdrukt werd. Het boek is anno 2005 nog net zo *alive and kicking* als toen.

Jolanthé de Tempe

Ende, Marion van den (2005). Over de grenzen (heen): Conferentie NVRG in Beweging, 17 september 2004 te Amersfoort. *Systeemtherapie*, 1, 53-56.
Weakland, John H. & Herr, John J. (1981). *Problemen van het ouder worden: Counselingstechnieken voor de praktijk*. Deventer, Van Loghum Slaterus.